

Brázda, Radim; Urválek, Aleš

Editorial

Pro-Fil. 2017, vol. 18, iss. Special issue, pp. [1]-[2]

ISSN 1212-9097 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137208>

Access Date: 07. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

EDITORIAL

Vážení čtenáři,

dne 19. dubna 2017 uspořádala Katedra filozofie FF MU a Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky FF MU jednodenní mezinárodní konferenci s názvem „*In Sloterdijks Weltinnenraum*“. Konference byla uspořádána při příležitosti životního jubilea německého filozofa a spisovatele Petera Sloterdijka. Sloterdijkovy texty, rozhovory, komentáře, přednášky, ediční, publicistická a umělecká činnost podněcují a inspirují rozdílné reakce, reflexe a komentáře. Sloterdijk jako myslitel, glosátor a komentátor udržuje, přitahuje a provokuje pozornost a zájem na filozofické scéně i mediální agoře již více než 40 let. Proto jsme se rozhodli uspořádat konferenci „*In Sloterdijks Weltinnenraum*“ a nabídnout tím prostor filozofickým a germanistickým reflexím jeho rozsáhlého díla. Na konferenci se setkali filozofové a germanisté, kteří představili různorodé příspěvky. Ty se pohybovaly v rozmezí od přehledových, analytických, hyperkritických, tázajících se vystoupení až po jednoduché přání v podobě esejistické spekulace a osobní vzpomínky.

Některé z příspěvků, které zazněly na konferenci, publikujeme v předkládaném speciálním čísle Pro-Filu. Texty některých příspěvků byly autory upraveny a doplněny, jiné jsou k dispozici v podobě, v jaké zazněly na konferenci.

Považujeme za vhodné zmínit dvě události, které proběhly v období mezi naší konferencí a vydáním příspěvků z tohoto setkání ve speciálním čísle. První je následující: Peter Sloterdijk získal pro rok 2017 *Der Wiesbadener Helmut-Plessner-Preis*. V roce 2014 se stal jejím prvním nositelem Michael Tomasello z Institutu Maxe Plancka pro evoluční antropologii v Lipsku. Tomasello, evoluční antropolog a primátolog, ukazuje a vysvětluje ve svých knihách způsoby, jimiž je člověk vetkán do média jazyka a jimiž se etabluje jako sociální bytost. Získal-li nyní *Helmut-Plessner-Preis* právě Peter Sloterdijk, existuje v této posloupnosti určitá logika. Znovuoživení Plessnerova intelektuálního odkazu lze v období dominujícího naturalismu, redukcionismu a striktního determinismu chápat jako podnět k paralelnímu znovupromýšlení idejí filozofické antropologie v současných kontextech. V případě Sloterdijka v kontextu ontologie a na ni navázané amfibiotické antropologie. Je jistě předčasné uvažovat o zcela určité trajektorii, kterou by udílením cen sledovali členové společnosti, ale je možné, že tyto drobné aktivity mohou ohlašovat postupnou rehabilitaci a rekonstrukci filozofické antropologie. Předchozí klíčoví hráči (Scheler, Gehlen a Plessner) reprezentovali varianty základní myšlenky filozofické antropologie, zdůrazňované od 19. století: neexistuje daná podstata člověka, ontologická substance, něco, čím by člověk byl protikladný světu, přirozenému řádu i sociálnímu řádu společnosti. Zmínění tři němečtí filozofové různě určují, co a jak spojuje člověka se světem. V odlišné perspektivě se ve značné části svého díla o totéž zajímá Sloterdijk. Ve svém opus magnum *Sphären* si změnil tradiční antropologickou otázku „Kdo je člověk?“ na otázku „Kde je člověk, v čem je ponořen?“, a následně rozvíjí koncept člověka jako divida, párového duálu, člověka jako součásti vztahových uskupení, sleduje podoby lidského spolubytí ve sférách různého dosahu a rozsahu, sleduje nejrozumnější podoby sebe-formování a antropotechniky. Zajímá jej, jak člověk „vyrobí“ člověka. Předchozí mezinárodní konferenci (7. října 2015, FF MU Brno) jsme věnovali dílu Odo Marquarda. Právě Marquard naznačil možnost rehabilitace a znovuoživení filozofické antropologie po období, v němž svého času promeškala svoji šanci

vrátit se mezi klíčové disciplíny tzv. duchověd. Bude zajímavé, zda se v intencích a tematickém zacílení našich konferencí shodneme se členy Společnosti H. Plessnera na výběru příští osobnosti, které věnujeme – nezávisle na sobě – pozornost.

Druhá událost byla oficiální, mnohem rozsáhlejší a velkolepější, byť míněna stejně a organizovaná z téhož důvodu. V době od 23. do 25. června 2017 se konalo v Karlsruhe na počest Sloterdijkova jubilea symposium „*Von Morgenröten, die noch nicht geleuchtet haben*“, jehož se zúčastnil bezpočet hostů. Videozáznamy přednášek jsou dostupné z <http://zkm.de/media/video/hans-ulrich-gumbrecht-von-morgenroeten-die-noch-nicht-geleuchtet-haben>.

Textové záznamy z naší konference, jíž se zúčastnili germanisté a filozofové z univerzit ve Würzburgu, Rotterdamu, Warwicku, Vídni, Sarajevu a Brně vám předkládáme v tomto speciálním čísle. Přejeme poutavou a inspirující četbu.

Poznámka: Autorem plakátu na konferenci, který zdobí nejednu germanistickou a filozofickou pracovnu, je náš kolega Ivo Pezlar.

Radim Brázda a Aleš Urválek
Hostující editoři speciálního čísla Pro-Filu

In Sloterdijks Weltinnenraum

Středa 19. dubna 2017

(posluchárna A11, KFI FF MU, Arna Nováka 1)

Dopolední program

9:30 slovo úvodem

9:45 – 10:15

Aleš Urválek (Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky FF MU): „Nicht ganz schlecht für einen Philosophen“. *Sloterdijk als Kenner der deutschsprachigen Literatur* („Na filozofa vcelku slušný“. *Sloterdijk jako znalec německojazyčné literatury*)

10:15 – 10:45

Radim Brázda (Katedra filozofie FF MU): *Sloterdijk und das Kabinett der Philosophie* (*Sloterdijk a kabinet filozofie*)

10:45 – 11:15 přestávka

11:15 – 11:45

Wolfgang Müller-Funk (Universität Wien): *Die Weimarer Republik - ein historisches Hauptstück der zynischen Vernunft. Die narrative Formatierung der deutschen Zwischenkriegszeit in Peter Sloterdijks kulturgeschichtlichem Kompendium von 1983* (*Výmarská republika – historický oddíl cynického rozumu. Narativní formování německého meziválečného období v kulturně historickém kompendiu Petera Sloterdijka z roku 1983*)

11:45 – 13:30 polední přestávka

Odpolední program

13:30 – 14:00

Iwona Janicka (University of Warwick): *Über das Astronomische und das Mikroskopische: Sloterdijk und die Frage der Geschichte* (*O astronomickém a mikroskopickém: Sloterdijk a otázka dějin*)

14:00 – 14:30

Sjoerd van Tuinen (Universiteit Rotterdam): *Sloterdijk und die beste aller möglichen Welten* (*Sloterdijk a nejlepší ze všech možných světů*)

14:30 – 15:00

Erkan Osmanović (Ústav germanistiky, nordistiky a nederlandistiky FF MU): *Peter Sloterdijk und Richard David Precht - (Gegen)Tendenzen der deutschen Populärphilosophie. Eine Kurze Betrachtung zweier Medienintellektueller* (*Různice německé populární filozofie. Krátké pozorování dvou mediálních intelektuálů*)

15:00 – 15:30 přestávka

15:30 – 16:00

Wolfgang Riedel (Universität Würzburg): *Anthropoontologisches bei Sloterdijk* (*Antropoontologické u Sloterdijka*)

16:30 – 17:00

Břetislav Horyna (Brno): *Die postfaktische Welt der Analphabetenwahrheiten* (*Postfaktický svět pravd analfabetů*)

17:00 – 17:30

Vahidin Preljevic (University of Sarajevo): *Selbstoptimierungen. Literatur und Anthropotechnik in Peter Sloterdijks Schriften* (*Sebeoptimalizace. Literatura a antropotechnika v díle Petera Sloterdijka*)

Přednášky budou v jazyce českém a německém. K přednáškám v němčině budou k dispozici podrobné teze a abstrakty v českém jazyce.